



Vänsterpartiet

Motion

Till Kommunfullmäktige i Malmö

Lägre hyror och medborgarinflytande på bostadsmarknaden

Malmö har sedan början av 1900-talet varit en föregångsstad vad gäller stadsbyggande och synen på människan som en social varelse. Det vittnar bl.a. de tydligt idéformade stadsdelarna Malmgården i Rörsjöstad, Ribershus, Friluftstaden och Augustenborg om. Olika samhällsgrupper och familjestorlekar levde och lever där nära tillsammans.

Att bygga det goda folkhemmet med bra betingelser för alla samhällsklasser innebar ett varierat utbud av bostäder, små stadsdelscentra med bibliotek, bra skolor och med fokus på stadsbyggandets sociala dimension. Malmö som föregångsstad fick då en stor och berättigad uppmärksamhet från när och fjärran. Även under senare årtionden har Malmö uppmärksammats som en innovativ föregångsstad vad gäller hållbarhetsfrågor och stadsbyggande. Men nu finns det märkligt nog endast några få exempel på stadsdelar där social hållbarhet prioriterats.

Bo 100, det färgglada huset i kvarteret Monbijou, stod färdigt 1991 och in flyttade de hyresgäster som under fem år varit med om att planera och projektera de 39 olika lägenheterna. MKB var byggherren och äger huset, men det drivs av en kooperativ självförvaltande enhet, som har inneburit lägre hyror än den marknaden föreskriver. År 2014 flyttade 45 familjer in i sitt nya kollektivhus på Sofielund, de hade också varit med om att planera husets utformning. Även här är MKB byggherren och var med i hela processen från planeringsstart till inflyttning. Alla dessa hus fungerar fortfarande alldeles utmärkt.

Detta är bara två utmärkta exempel på hur människor tillsammans med en engagerad byggherre kan producera goda alternativ till traditionellt byggandet i Malmö. Det finns fler bra exempel, men de är tyvärr alldeles för få. Men de finns och de använder sig av upplåtelseformen kooperativ hyresrätt. Och grupper av engagerade människor drömmer om att kunna göra som i exemplen ovan, men de får alldeles för lite stöd av Malmö stad och de privata byggföretagen.

Ute i Europa händer det mer. Under de senaste 10 åren har det bildats nära 500 byggemenskaper i Frankrike, och flera av projekten är redan färdiga och inflyttade. I Tyskland går 30-40 % av markanvisningarna i München till byggemenskaper. I Tübingen, en stad stor som Lund, anvisas 70 % av all mark till byggemenskaper.

Boverket har tagit fram en vägledning för kommuner om byggemenskaper där man hämtat inspiration och exempel från Tyskland. En byggemenskap är ett sätt att organisera och planera ett byggprojekt, som karakteriseras av att det är de som ska använda byggnaden som själva äger och driver projektet. Medan begreppet byggemenskap avser processen att driva ett bostadsprojekt, så avser begreppet bogemenskap, eller gemenskapsboende, ett sätt att bo. Närmare bestämt en boendeform som präglas av utökade möjligheter till samvaro och gemenskap mellan dem som bor i huset.

Men även bostadsföreningar är ofta brukarinitierade och/eller brukarledda projekt. Det innebär att de som ska bo där har initierat projektet och har ett starkt inflytande över utformningen av huset, de gemensamma utrymmena och utemiljön.

Vi vill öka alternativen till det traditionella och dyra byggandet i Malmö och har därför också lagt en motion om att starta ett allmännyttigt byggbolag där drivkraften ska vara behoven, inte vinst och spekulation.

Men vi vill dessutom ge våra medborgare större möjligheter att påverka utformandet av den egna bostaden tillsammans med andra, att kunna bo och leva i gemenskap. Det är det som leder till social hållbarhet, något som Malmökommissionen understrukt i sitt mål om att skapa kunskapsallianser och nya samarbetsformer mellan civilsamhället och privat och offentlig sektor.

Vi förslår därför Kommunfullmäktige att besluta:

- att Malmö stad satsar resurser för att ge stöd och råd till de Malmöbor som vill bygga egna alternativ till de stora byggföretagens, och på så sätt öppna upp för fler alternativa aktörer på marknaden.
- att Malmö stad avsätter mark för byggandet av hyreskooperativ som ska vara ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbara, och där de boende redan på planeringsstadiet får avgörande inflytande över projektet.

Malmö 15 juli 2020

Gunilla Ryd (V)